

№ 33/8 «02» Мелко А.Ф.

Міністру Міністерства економіки,
довкілля та сільського господарства
України

О. Соболеву

Шановний Олексію Дмитровичу!

Нотаріальна палата України (далі – НПУ) як єдиний представницький орган професійного самоврядування нотаріусів України висловлює Вам свою повагу та щире подяку за можливість долучитись до опрацювання проекту розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності України до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2026 – 2028 роках” та повідомляє наступне.

Нотаріат, як інститут превентивного правосуддя, постійно виконує значну роль у документальному оформленні та оформленні прав інтелектуальної власності, їх цивільному обігу, спадкуванні, сприяє розвитку на засадах безспірності правовідносин ІВ та попередженню спорів, незаконному заволодінню правами у цій сфері.

Водночас, розвиток ІВ в Україні та європейська інтеграція, обумовлюють необхідність прогресивних змін і в частині нотаріальних процедур та підтримки нотаріатом напрямку ІВ.

У зв’язку з цим, нотаріат активно включається в усі процеси розвитку ІВ, стає на допомогу своїми надійними інструментами.

1. Про стан залученості нотаріату до правовідносин з інтелектуальною власністю.

У зв’язку з формуванням Стратегії, НПУ насамперед інформує про стан залученості нотаріату до правовідносин з інтелектуальною власністю.

Зокрема, як нотаріус через вчинення нотаріальних дій та надання правових консультацій може допомагати авторам, компаніям і правовласникам фіксувати, оформляти та підтверджувати права, а також захищати їх від ризиків (спори, підробки доказів, втрати документів тощо).

1) Які функції нотаріату у сфері ІВ (інтелектуальної власності)

Нотаріус не реєструє об’єкти ІВ замість Установ (це роблять компетентні органи/реєстри), але може:

- **Нотаріально посвідчувати угоди щодо ІВ:**
  - договори відчуження майнових прав (продаж/передача прав);
  - ліцензійні договори (надання права використання);
  - договори комерційної концесії (якщо в пакеті є ІВ);
  - зміни/додаткові угоди до таких договорів.

- **Засвідчувати юридичні факти для доказової бази:**
  - справжність підписів на документах;
  - вірність копій документів;
  - передачі заяв;
  - посвідчення інших фактів (у межах процедури)
- **Оформлювати корпоративні/транзакційні документи, де наявна ІВ:**
  - внесення прав ІВ до статутного капіталу юридичних осіб;
  - посвідчення угод між засновниками/сторонами щодо прав на твори/позначення
- **Допомагати в доказуванні авторства/пріоритету через нотаріальні процедури (часто як “запобіжник” у спорах).**

2) Де найчастіше потрібна нотаріальна форма в ІВ:

Нотаріус особливо затребуваний у ситуаціях, де важлива висока доказова сила і зменшення ризику оспорування угод:

Відчуження прав: коли права передаються іншій особі.

Ліцензії “на серйозні” проєкти: коли сторони хочуть максимально захистити умови (строк, територія, винагорода, обсяг прав).

Передача прав між юридичними особами / інвесторами: коли угода — частина інвестицій/реструктуризацій.

Спори/попередження спорів: коли потрібно зафіксувати доказову базу (контент, дату створення/поширення, факт наявності правовстановлюючих документів тощо).

3) “Нотаріальна фіксація” контенту: як це працює на практиці У спорах з авторством або використанням контенту нотаріуси інколи допомагають шляхом фіксації:

- змісту веб-сторінок/матеріалів (з прив’язкою до дати)
- першої публікації / наявності матеріалу
- фактів направлення повідомлень сторонам (наприклад, претензія) — з нотаріальним посвідченням/засвідченням, передачею заяв.

Це не замінює реєстрацію авторського права (авторське право зазвичай виникає з факту створення), але може бути вагомим доказом у суді.

4) Авторське право vs патенти/торговельні марки — і роль нотаріуса Важливо розрізнити:

Авторське право (твори)

- виникає автоматично з моменту створення
- нотаріус часто потрібен для доказів і угод щодо майнових прав

Торговельні марки / об’єкти промислової власності

- права підтверджуються через реєстрацію
- **нотаріус потрібен, коли:**
  - укладають договори щодо марки (ліцензія/відчуження)
  - оформлюють документи для угод із правами

---

5) Типові документи, які нотаріус може посвідчувати в ІВ

Ось приклади (без прив'язки до конкретних вимог):

- договір відчуження майнових прав на твір/об'єкт ІВ
- ліцензійний договір (в т.ч. виключна/невиключна ліцензія)
- договори щодо доменів/унікальних нематеріальних активів (залежно від структури прав)
- нотаріальне посвідчення довіреностей для представництва в органах/судах
- засвідчення копій документів про права, створення, передачу прав

б) З якими питаннями до нотаріуса найчастіше звертаються?

- “Мені потрібно продати права на контент/ідею/твір — як правильно оформити?”
- “Хочу надати компанії ліцензію: щоб не було розширеного трактування використання?”
- “Є ризик, що вкрадуть ідею/контент — як зафіксувати доказову базу?”
- “Потрібні документи для інвестора/покупця, щоб права були підтвержені належно”

2. Пропозиції Нотаріальної палати України до проекту Стратегії.

2.1. При проведенні правового аналізу проекту Стратегії НПУ вбачає важливим доповнити перелік правового підґрунтя для Стратегії **Законом України «Про нотаріат»**.

2.2. У розділі Стратегічні цілі та показники їх досягнення зазначаються **Пріоритетні напрями розвитку сфери інтелектуальної власності України до 2030 року, де зазначається ефективна система захисту прав інтелектуальної власності: зміцнення інституційної спроможності державних органів, судової системи, системи митних та правоохоронних органів. Підвищення ефективності боротьби з піратством і контрафактом, забезпечення прозорості та доброчесності у діяльності всіх учасників сфери інтелектуальної власності.**

У зв'язку з цим, НПУ вбачає важливим включити до вказаного напрямку в частині зміцнення інституційної спроможності також і - нотаріат.

2.3. Досить важливою вбачається Стратегічна **ціль 3. «Розбудова ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності»**, яка включає операційні цілі (Операційна *ціль 3.1. Посилення ефективності правозастосування та координації у сфері захисту прав інтелектуальної власності, Операційна *ціль 3.2. Підвищення якості судового захисту прав інтелектуальної власності спеціалізованими інституціями, підвищення кваліфікації суддів та прискорення розгляду справ, Операційна *ціль 3.3. Підвищення ефективності митного захисту прав інтелектуальної власності***

при переміщенні товарів через митний кордон України, Операційна ціль 3.4. Розвиток інституту альтернативних способів вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності, Операційна ціль 3.5. Посилення захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет), до якої доцільно включити наявні та діючі інструменти нотаріату для ІВ, що зарекомендували себе на практиці успішно, а також нові процедури, затребувані часом.

Відповідно до глобальних пріоритетів та їх належної реалізації Нотаріальна палата України вбачає за необхідне клопотати розглянути можливість доповнити Стратегічну ціль 3. Розбудова ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності». наступним.

2.3.1. Доповнити Основні завдання Операційної цілі 3.1. Посилення ефективності правозастосування та координації у сфері захисту прав інтелектуальної власності, завданням:

«3.1.8. Сприяння організації підвищення професійного рівня нотаріусів з питань інтелектуальної власності; (змінивши нумерацію пунктів у зв'язку з цим).»

2.3.2. Доповнити Стратегічну ціль 3. наступною Операційною ціллю.

«Операційна ціль. 3.6. Розвиток інституту нотаріату у сфері інтелектуальної власності.

Основні завдання Операційної цілі 3.6.

3.6.1. Залучення інструментів цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності в національну превентивну практику (інститут нотаріату).

3.6.2. Впровадження процесуальних механізмів забезпечення та збереження доказів нотаріусами України.

3.6.3. Посилення ефективності правозастосування у сфері превенції та захисту прав інтелектуальної власності, в тому числі шляхом вдосконалення законодавства:

-збільшення видів та удосконалення порядку вчинення нотаріальних дій з метою посвідчення безспірних фактів, прав, вчинення інших дій з метою надання юридичної вірогідності у сфері інтелектуальної власності (для прикладу: нормативне закріплення нової нотаріальної дії - огляд та опис вебсторінки для фіксації порушень авторського права (є за кордоном, процесуально не регламентовано в Україні);

-нормативне удосконалення нотаріальної дії - посвідчення часу пред'явлення документа для фіксації авторства, посвідчення інших фактів - з урахуванням особливостей у сфері інтелектуальної власності,

-нормативне регулювання щодо процесу посвідчення договорів у сфері інтелектуальної власності,

-нормативне регулювання щодо оформлення спадкових прав на майнові права у сфері інтелектуальної власності, зокрема при спадкуванні прав співавтора чи спадкуванні декількома спадкоємцями (у сфері

інтелектуальної власності нема спільної часткової власності, але при спадкуванні декількома спадкоємцями - вони є співвласниками спадщини, в тому числі майнових прав у сфері інтелектуальної власності, у частках, що відображається у відповідному свідоцтві), в тому числі у відповідь на нові запити, зумовлені війною (додаткове регламентування обсягу та змісту прав опікуна над майном у разі зникнення безвісти автора, правоволодільця, інших осіб у сфері інтелектуальної власності для забезпечення захисту прав таких осіб, а також для забезпечення стабільності правовідносин у сфері інтелектуальної власності),

-удосконалення законодавства щодо виконання нотаріусами України функції забезпечення доказів не лише для іноземних судових установ, а також для національних судів та інших органів з метою захисту прав, посилення спроможності нотаріальних органів для дослідження обставин та фактів, що мають значення для вчинення нотаріальних дій, доступ до необхідних реєстрів, баз даних (доступ нотаріусів до реєстрів у сфері інтелектуальної власності для забезпечення оперативного дослідження обставин та/або фактів для посвідчення безспірних прав та/або фактів (зокрема щодо належності прав, чинності прав та/або договорів, наявності реєстрації, співавторства, укладення договорів щодо передачі прав тощо), зокрема через доступ та оперативне отримання необхідних відомостей, що є особливо актуально для пошуку майна та його опису у разі смерті або зникнення автора, правоволодільця, інших осіб),

3.6.4. Посилення співпраці міністерств, УКРНОІВІ з нотаріальною спільнотою (НПУ) для реалізації Стратегії, напрацювання пропозицій змін до законодавства, проведення спільних заходів, навчання, підвищення кваліфікації нотаріусів (та інших учасників) з питань інтелектуальної власності; підготовка методичних рекомендацій, посібників, узагальнень тощо.»

Така Операційна ціль дозволить уникнути одновекторності Стратегії в частині захисту прав ІВ, яка включатиме не лише інструменти захисту, а ще й попередження порушення прав (превенцію, як захист), важливий акцент на сфері превентивного правосуддя, яким є нотаріат України, а також розвиток нових процедур. Запровадження процесуальних механізмів забезпечення та збереження доказів нотаріатом як через існуючі нотаріальні дії (з метою посвідчення безспірних прав та фактів), так і шляхом запровадження нових.

Під час реалізації цієї Операційної цілі доцільно передбачити та розвинути важливі способи та інструменти захисту прав, що забезпечуються нотаріусом, накладення та реєстрацію обтяжень прав (заборони та арешти) чи інших обтяжень для запобігання порушенню прав, що сприятиме різноманітності моделей реалізації правовідносин ІВ.

Зважаючи на те, що документи, посвідчені нотаріусами України є автентичними інструментами у національному та міжнародному обігу, мають високу безпеку, доказову та виконавчу силу, важливим напрямком з позитивними наслідками буде впровадження та реалізація **культури**

превенції порушення прав ІВ, а не лише захисту вже порушеного, невизнаного чи оспорюваного права, що є складнішим та більш матеріально обтяжуючим як суб'єктам права ІВ, так і державі».

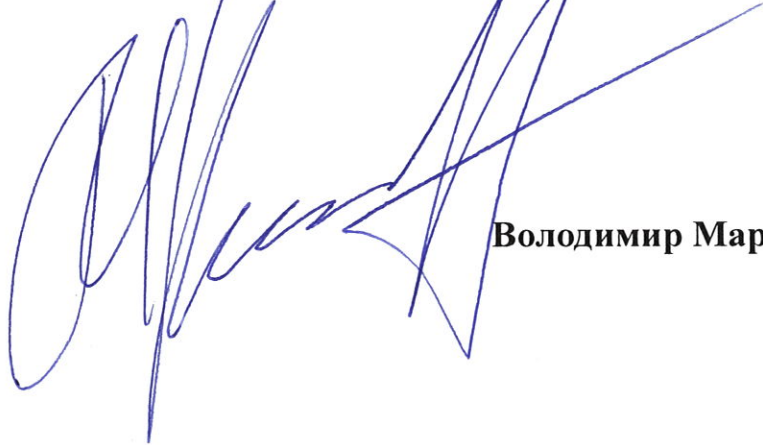
3.Щодо долучення НПУ та нотаріату до Операційного Плану Заходів.

У зв'язку із вказаними пропозиціями долучити для їх реалізації та реалізації Стратегії до ОПЕРАЦІЙНОГО ПЛАНУ ЗАХОДІВ з реалізації у 2026-2028 роках Стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності України до 2030 року Нотаріальну палату України та нотаріат.

Нотаріальна палата України з найкращою метою сприяння розвитку в Україні ІВ та для забезпечення реалізації глобальних пріоритетів Стратегії просить прийняти великий досвід правозастосовної практики нотаріату, розглянути пропозиції нотаріальної спільноти та включити їх до проекту Стратегії, який буде подаватися для затвердження, а згодом в реалізовуватись в Україні.

З повагою,

Президент

Володимир Марченко